

Särskilt förordnad förmyndare

Detta informationsblad vänder sig till dig som ska bli, eller har blivit, utsedd till särskilt förordnad förmyndare för ett barn. Informationsbladet är tänkt att ge dig en förståelse för vad uppdraget innebär och vad överförmyndarens roll är.

Alla personer som är under 18 år är omyndiga och ska därför ha minst **en vårdnadshavare och förmyndare**. Oftast är föräldrarna både vårdnadshavare och förmyndare men i vissa situationer måste någon annan person utses för en eller båda dessa roller.

En särskilt förordnad förmyndare utses av tingsrätten, oftast efter ansökan av överförmyndaren.

När ska en särskilt förordnad förmyndare utses?

En särskilt förordnad förmyndare ska utses om ett barn saknar förmyndare enligt lag. Exempel på sådana situationer är när barnets vårdnadshavare är omyndig/omyndiga eller har en förvaltare utsedd för sig.

Det kan också finnas anledning att förordna en förmyndare i andra situationer, till exempel om vårdnadshavaren inte har tillräckliga kunskaper för att kunna förvalta barnets ekonomi och företräda barnet i frågor gällande ekonomin. Det kan också handla om situationer när vårdnadshavaren av någon annan anledning bedöms som olämplig att vara barnets förmyndare.

Om socialtjänsten uppmärksammar att ett barn kan ha behov av en särskilt förordnad förmyndare ska de anmäla detta till överförmyndaren. Överförmyndaren utreder då frågan och ansöker till tingsrätten om det behövs.

Vad krävs för att bli särskilt förordnad förmyndare?

För att utses som förordnad förmyndare måste du vara rättrådig, erfaren och i övrigt bedömas som lämplig för uppdraget. Det är överförmyndaren som kontrollerar att den person som vill bli utsedd till förmyndare är lämplig för uppdraget innan tingsrätten fattar beslut.

Vad innebär det att vara särskilt förordnad förmyndare?

Som särskilt förordnad förmyndare ansvarar du för barnets ekonomi. Du ska se till barnets bästa, självständigt förvalta barnets eventuella tillgångar och se till att de antingen placeras på ett tryggt sätt eller används till barnets nytta.

Som särskilt förordnad förmyndare företräder du barnet i alla angelägenheter som rör hans tillgångar. Du företräder också barnet i andra rättsliga angelägenheter, till exempel bevaka rätt i dödsbo, se nedan.

Barnets inkomster och tillgångar ska hållas åtskilda från din och andra personers ekonomi. Sammanblandning är inte tillåtet. Till skillnad från föräldrar har du ingen skyldighet att försörja barnet ekonomiskt och barnet har inte heller någon arvsrätt efter dig.

Som särskilt förordnad förmyndare är du skyldig att årligen redovisa din förvaltning av barnets tillgångar till överförmyndaren. Du ska föra löpande räkenskaper över alla transaktioner du gör för barnets räkning. Detta är en bra grund för årsredovisningen och ger dig en överblick över barnets ekonomi.

När uppdraget startar

När du utsetts till särskilt förordnad förmyndare får du ett registerutdrag från överförmyndaren. Registerutdraget fungerar som din legitimation i rollen som företrädare för barnet.

Så fort du fått ditt registerutdrag är det viktigt att du underrättar aktuella myndigheter och banker om ditt uppdrag genom att visa upp ditt registerutdraget från överförmyndaren. Som huvudregel bör du även ta kontakt med barnets vårdnadshavare och/eller familjehem för att informera dem om ditt uppdrag.

När uppdraget startar behöver du utreda barnets ekonomi. I många fall kan du få information om barnets tillgångar från vårdnadshavaren eller familjen där barnet bor. Skatteverket kan också ha uppgifter om barnets bankkonton och hos Kronofogden finns uppgifter om barnet har registrerats för skulder. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten kan lämna upplysningar om vilka stöd och ersättningar som barnet har och om barnpension betalas ut. Du bör även kontrollera om barnet har någon form av försäkring, till exempel olycksfallsförsäkring eller försäkring för sjukdom.

Om barnet är delägare i ett dödsbo ska du som förmyndare företräda barnet i samband med boutredning, bouppteckning och eventuellt arvskifte.

Inkomster och tillgångar

Huvudregeln är att barnets pengar i skäligen omfattning ska användas för hans uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. De pengar som inte används för sådana ändamål ska placeras med tillräcklig trygghet och så att de ger skäligen avkastning.

Barnets konton ska vara spärrade med så kallad överförmyndarspärr. För att kunna ta ut pengar från ett överförmyndarspärtrat konto krävs samtycke från överförmyndaren. Undantaget är de pengar som behöver hållas tillgängliga för löpande utgifter och ett eventuellt ungdomskonto som barnet själv använder.

Barnbidrag, studiebidrag, försörjningsstöd eller underhållsstöd är direkta stöd till familjen där barnet bor. Dessa bidrag eller stöd räknas därför som huvudregel inte som en inkomst för barnet och ska därför heller inte redovisas av dig som särskilt förordnad förmyndare. Dessa ekonomiska frågor är i stället ett ansvar för vårdnadshavaren i första hand.

Barnpension är i första hand till för barnets uppehälle och betalas som huvudregel ut till barnets vårdnadshavare. Om barnpension i stället ska betalas ut direkt till barnet ska denna som huvudregel betalas till ett överförmyndarspärtrat konto i barnets namn. Vid behov ingår det i ditt uppdrag som förmyndare att öppna ett sådant konto.

Utgifter

Som särskilt förordnad förmyndare bestämmer du som huvudregel hur barnets medel ska användas.

Om barnet har en inkomst, exempelvis barnpension, och är placerat i familjehem kan socialtjänsten besluta om att ta ut ersättning för barnets kostnader. Sådan ersättning får uppgå till högst ett belopp som motsvarar vad kommunen betalar i omkostnadsersättning till familjehemmet.

Hur kontrolleras särskilt förordnade förmyndare?

Som särskilt förordnad förmyndare kommer du att stå under tillsyn av överförmyndaren. Överförmyndarens tillsyn utövas främst genom kontroller av redovisningshandlingar. Som

särskilt förordnad förmyndare är du skyldig att årligen redovisa din förvaltning av barnets tillgångar till överförmyndaren.

När du utsetts till särskilt förordnad förmyndaren ska du inom två månader från förordnandedagen lämna en **förteckning** till överförmyndaren. Förteckningen ska innehålla uppgifter om barnets tillgångar och skulder per den dagens du utsågs som förmyndare. Uppgifterna i förteckningen intygas på heder och samvete. Du ska därefter varje år, före den 1 mars, lämna in en **årsräkning** som visar hur du förvaltat barnets pengar under föregående år.

Om ditt uppdrag upphör ska en **sluträkning** lämnas till överförmyndaren inom en månad från det att uppdraget upphörde.

När krävs överförmyndarens samtycke?

Som särskilt förordnad förmyndare utövar du ditt uppdrag självständigt. Det är därför i de allra flesta fall upp till dig att själv avgöra om en viss åtgärd är lämplig eller inte. Överförmyndarens samtycke krävs dock för vissa åtgärder. Exempel på sådana åtgärder är:

- köp av aktier och kapitalförsäkringar,
- köp, försäljning, in-teckning av fast egendom eller tomträtt,
- köp eller försäljning av bostadsrätt,
- ta lån för barnets räkning,
- utlåning av barnets pengar,
- uttag från barnets överförmyndarspärade konto,
- arvskifte.

Informationsblad och blanketter för ovanstående åtgärder finns på molndal.se/overformyndare.

Kom håg att ett barn som har fyllt 16 år ska få möjlighet att yttra sig över åtgärden.

Har en särskilt förordnad förmyndare rätt till arvode?

Som särskilt förordnad förmyndare har du rätt till arvode och kostnadsersättningar för ditt uppdrag. Överförmyndaren beslutar om arvode och ersättningar i samband med granskningen av din årsräkning/sluträkning.